

Sygn. akt I C 879/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Mariusz Kurzępa (del. do SO)

Protokolant: p.o. protokolanta Marlena Gajda

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2018 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. – (...). (...) spółki jawnej

z siedzibą w L.

przeciwko M. P. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną umowę darowizny z dnia 10 czerwca 2011 roku zawartą przed notariuszem w L. K. R.. A Nr (...) pomiędzy pozwaną M. P. (1) a dłużnikiem powódki B. P. (1) i jej małżonkiem T. P. (1), mocą której B. P. (1) oraz T. P. (1) darowali pozwanej M. P. (1) nieruchomości stanowiącą działkę gruntu o numerze ewidencyjnym (...), o powierzchni 0,1808 ha, położoną w M., gmina J., objętej księgą wieczystą o nr (...) - wobec powódki D. – (...). (...) spółki jawnej z siedzibą w L., której przysługuje wymagalna wierzytelność w kwocie 11.696,29 zł (jedenaście tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt sześć złotych dwadzieścia dziewięć groszy) należności głównej z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym w wysokości 13% od dnia 6 października 2011 roku do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem możliwości zmiany stopy procentowej odsetek ustawowych oraz w kwocie 3.002 zł (trzy tysiące dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, stwierdzona wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 22 maja 2012 roku, sygn. akt VIII GC 2221/11, zaopatrzoną klauzulą wykonalności postanowieniem tego Sądu z dnia 14 lutego 2013 roku oraz postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 24 lipca 2013 roku, sygn. akt IX Ga 96/13;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od powódki na rzecz pozwanej M. P. (1) kwotę 3.505,85 zł (trzy tysiące pięćset pięć złotych osiemdziesiąt pięć groszy) tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu;

IV. nieuiszczone w sprawie koszty sądowe przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 879/15

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do Sądu Okręgowego w Lublinie w dniu 11 września 2015 roku (koperta karta 18 akt sprawy), skierowanym przeciwko M. P. (1), D. (...) (...) Spółka jawna z siedzibą w L. wniosła o uznanie za bezskuteczną wobec powódki umowy darowizny z dnia 10 czerwca 2011 roku zawartej przed notariuszem w L. K. B., Rep. A Nr (...), pomiędzy pozwaną M. P. (1) a dłużnikiem powódki B. P. (1) i jej małżonkiem T. P. (1), mocą której B. P. (1) oraz T. P.

(1) darowali pozwanej M. P. (1) nieruchomości stanowiącą działkę gruntu o numerze ewidencyjnym (...), o powierzchni 0,1808 ha, położoną w M., gmina J., objętej księgą wieczystą o nr (...).

Powódka wniosła ponadto o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Powódka wskazała, że przysługuje jej wobec B. P. (1) wymagalna wierzytelność wynikająca z wyroku Sądu Rejonowego Lublin - Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, sygn. akt VIII KC 222/13, opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 15 lipca 2014 roku, mocą którego zasądzone na jej rzecz od B. P. (1) kwotę 49.839,18 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 4.909 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz wymagalna wierzytelność wynikająca z wyroku Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, sygn. akt VIII GC 106/13, opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 4 marca 2014 roku, mocą którego zasądzone na jej rzecz od B. P. (1) kwotę 27.688,54 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 3.802 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie pozwu, powodowa spółka wskazała, iż dysponuje tytułami wykonawczymi wystawionymi przeciwko dłużnicze B. P. (1), jednakże wszczęte w oparciu o powyższe tytuły wykonawcze postępowanie egzekucyjne zostało umorzone wobec bezskuteczności egzekucji, bowiem dłużniczka nie posiada jakiegokolwiek majątku. Powódka podniosła, że dokonując wspólnie z mężem przedmiotowej darowizny istotnego składnika majątku wchodzącego w skład małżeńskiej wspólności ustawowej na rzecz pozwanej, która jest jej córką, dłużniczka była świadoma istnienia wierzytelności i tym samym działała ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Zachodzące w ocenie powódki przesłanki wystąpienia przez nią przeciwko pozwanej ze skargą pauliańską powódka szczegółowo omówiła w uzasadnieniu pozwu (k. 2-6).

W odpowiedzi na pozew pozwana M. P. (1) nie uznała powództwa i wniosła o jego oddalenie oraz o zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana podniosła zarzut braku legitymacji czynnej powódki, twierdząc że powódka nie jest już wierzycielem B. P. (1) na mocy wskazanych przez powódkę tytułów wykonawczych.

Ponadto pozwana podniosła, że powódka nie udowodniła, że B. P. (1) jest niewypłacalna, że miała świadomość działania z pokrzywdzeniem wierzyciela w dacie dokonania zaskarżonej czynności prawnej. Ponadto pozwana podniosła, że gdyby nawet wierzyciel mógł prowadzić egzekucję ze wskazanej w pozwie nieruchomości, to i tak nie mógłby się z niej zaspokoić w żadnym stopniu, gdyż jest ona obciążona hipoteką umowną kaucyjną w wysokości 637,500 zł na rzecz (...) Bank (...) SA Oddział w Polsce. Tym samym wierzyciel hipoteczny miałby pierwszeństwo w egzekucji przed wierzycielem legitymującym się tytułami wykonawczymi w postaci wyroków sądowych, a wobec wysokości hipoteki przewyższającej wartość nieruchomości, wierzyciel nie byłby w stanie zaspokoić się nawet w części z prowadzonej w stosunku do przedmiotowej nieruchomości. Podnosząc powyższe zarzuty pozwana przytoczyła liczne orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych dotyczące podnoszonych kwestii (odpowiedź na pozew k. 49-52).

Zawiadomiona o toczącym się procesie (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zgłosiła swe przystąpienie do udziału w sprawie w charakterze strony powodowej (pkt. 2 postanowienia k. 88v, pismo k. 90), jednakże postanowieniem z dnia 28 czerwca 2017 roku Sąd odmówił dopuszczenia powyższej spółki do udziału w sprawie w charakterze powódki (k. 185).

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe (pisma k. 69-71, 81-84v, 156-157v), przy czym w piśmie wniesionym do Sądu Okręgowego w Lublinie w dniu 24 lutego 2017 roku (pismo k. 140-141, protokół skrócony rozprawy k. 150v) powódka podniosła, że przysługuje jej wobec B. P. (1) wymagalna wierzytelność w kwocie 11.696,29 zł należności głównej z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym w wysokości 13% od dnia 6 października 2011 roku do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem możliwości zmiany stopy procentowej odsetek ustawowych oraz w kwocie 3.002 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, stwierdzona wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w

Świdniku z dnia 22 maja 2012 roku, sygn. akt VIII GC 2221/11, zaopatrzoną klauzulą wykonalności postanowieniem tego Sądu z dnia 14 lutego 2013 roku.

W trakcie procesu powódka, w związku z treścią zeznań świadka i pozwanej, podniosła że zaskarżona czynność prawna może zostać uznana za nieważną z mocy prawa z mocy art. 58 § 2 k.c. jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego - z uwagi na to, że została zawarta w celu niedopuszczenia do dziedziczenia po T. P. (1) jego pozamałżeńskiego dziecka (k.165-166).

Powyższe stanowisko powódki zostało zakwestionowane przez pozwaną w toku procesu (pismo k. 176-180v).

W piśmie wniesionym do Sądu Okręgowego w Lublinie w dniu 27 grudnia 2017 roku (koperta k. 141) powódka sprecyzowała powództwo, w ten sposób, że wniosła o uznanie za bezskuteczną wobec powódki umowy darowizny z dnia 10 czerwca 2011 roku zawartej przed notariuszem w L. K. B., Rep. A Nr (...), pomiędzy pozwaną M. P. (1) a dłużnikiem powódki B. P. (1) i jej małżonkiem T. P. (1), mocą której B. P. (1) oraz T. P. (1) darowali pozwaną M. P. (1) nieruchomości stanowiącą działkę gruntu o numerze ewidencyjnym (...), o powierzchni 0,1808 ha, położoną w M., gmina J., objętej księgą wieczystą o nr (...), celem zaspokojenia wierzytelności stwierdzonych:

1) wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin - Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, sygn. akt VIII GC 222/13, opatrzoną klauzulą wykonalności z dnia 15 lipca 2014 roku, mocą którego zasądzono na jej rzecz od B. P. (1) kwotę 49.839,18 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 4.909 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

2) wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, sygn. akt VIII GC 106/13, opatrzoną klauzulą wykonalności z dnia 4 marca 2014 roku, mocą którego zasądzono na jej rzecz od B. P. (1) kwotę 27.688,54 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 3.802 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

3) wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 22 maja 2012 roku, sygn. akt VIII GC 2221/11, zaopatrzoną klauzulą wykonalności postanowieniem z dnia 14 lutego 2013 roku, mocą którego zasądzono na jej rzecz od B. P. (1) kwotę 11.696,29 zł z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym w wysokości 13% od dnia 6 października 2011 roku do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem możliwości zmiany stopy procentowej odsetek ustawowych oraz kwotę 3.002 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (k. 198-200).

W piśmie procesowym, które wpłynęło do tutejszego Sądu w dniu 13 lutego 2018 roku pozwana podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Pozwana podniosła przy tym, że powódka nie udowodniła jakoby w oparciu o wskazane przez powódkę tytuły wykonawcze w stosunku do dłużniczki było przez powódkę prowadzone postępowanie egzekucyjne i by te postępowania egzekucyjne były bezskuteczne. W ocenie pozwanej o stanie niewypłacalności B. P. (1) nie świadczy żaden dowód przedstawiony w sprawie. Wskazała, że powódka wykazała jedynie, że na podstawie wyroku Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, sygn. akt VIII GC 106/13 toczyło się postępowanie z wniosku innego niż powódka podmiotu i nie wykazała przy tym by zostało ono umorzone. Jednocześnie oświadczyła (tak jak na rozprawie w dniu 14 czerwca 2017 roku i w piśmie stanowiącym załącznik do protokołu tej rozprawy k. 176-180v), że złożone do akt kserokopie postanowień o umorzeniu wobec B. P. (1) postępowań egzekucyjnych wobec bezskuteczności egzekucji - nie mogą stanowić dowodu w sprawie, gdyż są tylko odwzorowaniem oryginału (k. 209-210).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na mocy umowy darowizny z dnia 10 czerwca 2011 roku zawartej przed notariuszem w L. K. B., Rep. A Nr (...), pomiędzy pozwaną M. P. (1) a dłużnikiem powódki B. P. (1) i jej małżonkiem T. P. (1), B. P. (1) oraz T. P. (1) darowali swojej córce pozwaną M. P. (1) nieruchomości stanowiącą działkę gruntu o numerze ewidencyjnym (...), o powierzchni 0,1808 ha, położoną w M., gmina J., objętej księgą wieczystą o nr (...). Pozwana ustanowiła na rzecz swoich rodziców B. P. (1) i T. P. (2), a także swego brata M. P. (2) dożywotnią osobistą służebność polegającą na prawie korzystania z całego

parteru budynku oraz złożyła ofertę darowizny udziału w 1/2 części w prawie własności przedmiotowej nieruchomości na rzecz M. P. (2) w ciągu roku od uzyskania przez niego pełnoletności (fakt przyznany przez pozwaną w odpowiedzi na pozew, wydruk z księgi wieczystej o nr (...) k. 11-20v, dokumenty dołączone do akt ww. księgi wieczystej).

Powyższa nieruchomość jest obciążona hipoteką umowną kaucyjną w wysokości 637.500 zł na rzecz (...) Bank (...) SA Oddział w Polsce. Przedmiotowa hipoteka zabezpiecza kredyt konsolidacyjny N. H. CHF z dnia 20 grudnia 2008 roku zaciągnięty w (...) Bank S.A. przez B. i T. małżonków P. na kwotę 157.337,48 CHF. Obecnie wierzycielem z tytułu zaciągniętego kredytu jest (...) Bank (...) S.A. Całkowite zadłużenie z tytułu tego kredytu na dzień 29 grudnia 2015 roku wynosiło 136.835,25 CHF, co przy kursie SPD dla waluty CHF z tego dnia z godziny 9.04 : 1 CHF = 4,0215 zł – stanowiło równowartość 550.282,96 zł (wydruk z ww. księgi wieczystej, dokumenty dołączone do akt ww. księgi wieczystej, zaświadczenie wystawione przez (...) Bank (...) S.A. k. 55-56).

Faktem powszechnie znanym jest, że nastąpił skutek kursu CHF w stosunku do złotego od grudnia 2015 roku do kwietnia 2018 roku - o około 10%.

Powyższy kredyt jest na bieżąco obsługiwany. Raty kredytu były i są spłacane przez T. P. (1) (zeznania świadka B. P. nagranie k. 153 od 00:15:00 do 00:32:39).

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2014 roku, sygn. akt VIII GC 222/13, Sąd Rejonowy Lublin - Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku zasądził od pozwanej B. P. (1) na rzecz powódki kwotę 49.839,18 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 4.909 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Powyższy wyrok został opatrzony klauzulą wykonalności z dnia 15 lipca 2014 roku. Powódka w powyższej sprawie dochodziła od pozwanej wymagalnych należności powstałych w 2010 i 2011 roku (wyrok ze wzmianką k. 136, pozew k. 2-4 ww. akt).

Wyrokiem z dnia 6 listopada 2013 roku, sygn. akt VIII GC 106/13, Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku zasądził od pozwanej B. P. (1) na rzecz powódki kwotę 27.688,54 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 3.802 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Powyższy wyrok został opatrzony klauzulą wykonalności postanowieniem tego Sądu z dnia 3 marca 2014 roku (k. 142 i k. 146 ww. akt). Powódka w powyższej sprawie dochodziła od pozwanej wymagalnych należności z terminami płatności poczynawszy od 30 czerwca 2010 roku do 26 września 2011 roku (pozew k. 2-3, zestawienie należności k. 17 ww. akt).

Wyrokiem z dnia 22 maja 2012 roku, sygn. akt VIII GC 2221/11, Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku zasądził od B. P. (1) na rzecz powódki kwotę 11.696,29 zł z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym w wysokości 13% od dnia 6 października 2011 roku do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem możliwości zmiany stopy procentowej odsetek ustawowych oraz kwotę 3.002 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (k. 198-200).

Sąd ten ustalił, że B. P. (1), prowadząc działalność gospodarczą pod nazwą Drogerie B. B. P. (1), wielokrotnie dokonywała zakupu kosmetyków w hurtowni prowadzonej przez powodową spółkę i że łącznie powódka wystawiła pozwanej 194 faktury VAT. Pozwana B. P. (1) nagminnie nie dotrzymywała terminów płatności. Była ona na bieżąco informowana o dokonywanych przez powódkę rozliczeniach i nie zgłaszała zastrzeżeń do sposobu ich przeprowadzenia. W dniu 28 września 2011 roku powódka wystawiła B. P. (1) notę odsetkową od nieterminowo zapłaconych faktur w latach 2008 – 2010 i wezwała ją do zapłaty należności dochodzonych pozewem w powyższej sprawie, których jednak pozwana nie uregulowała, nawet pomimo tego, że nie kwestionowała ich wysokości ponad kwotę 10.582,44 zł (uzasadnienie wyroku k. 398-400v i nota odsetkowa k. 17-21ww. akt).

Wydany w powyższej sprawie wyrok został zaopatrzony klauzulą wykonalności postanowieniem tego Sądu z dnia 14 lutego 2013 roku oraz postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 24 lipca 2013 roku, sygn. akt IX Ga 96/13 (k. 447 i k. 473 ww. akt).

B. P. (1) w przeszłości prowadziła działalność gospodarczą pod nazwą Drogerie B. B. P. (1) i pozostawała w stałych stosunkach gospodarczych z D.(...) (...) Spółką jawną z siedzibą w L., gdyż w hurtowni tej spółki nabywała towar w postaci kosmetyków, celem ich dalszej odsprzedaży detalicznej w prowadzonych przez siebie na terenie L. w

latach 2004 -2011 kilku drogeriach. B. P. (1) płaciła za nabyty towar przez lata po terminie płatności. Zakończyła działalność gospodarczą na przełomie 2011 i 2012 roku ze względów ekonomicznych – z uwagi na brak środków na finansowanie dalszej działalności. Posiadała wówczas zobowiązania wobec powódki oraz kilku innych podmiotów. Część z długów została przez nią spłacona. B. P. (1) nie spłaciła powódce długów objętych wyżej wskazanymi wyrokami sądowymi. Nie spłaciła również tych długów po ich nabyciu przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. Obecnie B. P. (1) nie ma żadnego majątku, ani stałych dochodów. Pozostaje na utrzymaniu męża. Przedmiotową umową darowizny z 2011 roku B. P. (1) i jej mąż T. P. (1) wyzbyli się całego posiadanego przez siebie wspólnego majątku. B. P. (1) i jej mąż pozostają małżeństwem. Zamieszkują oni wraz z pozwaną w piętrowym budynku mieszkalnym znajdującym się na nieruchomości stanowiącej przedmiot umowy darowizny. Wszystkie koszty utrzymania tej nieruchomości, tak jak i koszty kredytu hipotecznego, pokrywa T. P. (1). Uzgodnionym z pozwaną celem dokonania na jej rzecz darowizny było wyzbycie się przez rodziców majątku wspólnego na rzecz ich wspólnych dzieci, po to by żadnych praw do tego majątku nie miało pozamałżeńskie dziecko T. P. (2) (potwierdzenie salda k. 27, zeznania świadka B. P. (1) nagranie k. 153 od 00:15:00 do 00:32:39, częściowo zeznania pozwanej M. P. (1) nagranie k. 153 od 00:35:37 do 00:40:14).

Pozwana w dacie zawierania przedmiotowej umowy darowizny nie słyszała by jej matka miała kłopoty finansowe. Pozwana była wówczas uczennicą. Nigdy nie ponosiła żadnych kosztów związanych z nieruchomością, jej utrzymaniem, obsługa kredytu (zeznania pozwanej M. P. (1) nagranie k. 153 od 00:35:37 do 00:40:14).

Na podstawie umowy z dnia 20 października 2014 roku powodowa spółka przeniosła na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wierzytelność wynikająca z wyroku Sądu Rejonowego Lublin - Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, sygn. akt VIII GC 222/13, opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 15 lipca 2014 roku, mocą którego zasądzone na jej rzecz od B. P. (1) kwotę 49.839,18 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 4.909 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (fakt przyznany przez powódkę k. 60-60v, umowa powierniczego przelewu wierzytelności k. 61-62).

Również należność powódki stwierdzona wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, sygn. akt VIII GC 106/13, opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 4 marca 2014 roku, mocą którego zasądzone na jej rzecz od B. P. (1) kwotę 27.688,54 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 października 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 3.802 zł tytułem zwrotu kosztów procesu został zbyta na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (fakt przyznany przez powódkę k. 60-60v).

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wszczęła postępowanie egzekucyjne wobec B. P. (1) mające na celu wyegzekwowanie wierzytelności wynikającej z wyroku Sądu Rejonowego Lublin - Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, sygn. akt VIII GC 106/13, opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 29 kwietnia 2015 roku (fakt przyznany przez pozwaną w piśmie na k. 199-200, zawiadomienie k. 26).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedstawione wyżej: fakt powszechnie znany i nie wymagające dowodu fakty przyznane oraz dowody z dokumentów prywatnych i urzędowych złożonych do akt w kopiach i odpisach prawdziwości, których z oryginałami nikt nie kwestionował), wskazanych dokumentów w ww. aktach sądowych spraw cywilnych dołączonych do akt sprawy i aktach księgi wieczystej.

Stan faktyczny został ustalony także na podstawie wskazanych zeznań świadka i zeznań pozwanej.

Sąd, biorąc pod uwagę cały zgromadzony w sprawie niniejszej materiał dowodowy, w szczególności zaś wskazane wyżej i omówione dowody, odmówił przymiotu wiarygodności zeznaniom świadka B. P. (1) w zakresie, w jakim dotyczyły one motywu działania małżonków P., w aspekcie zawarcia umowy darowizny powodującej wyzbycie się głównego (i zarazem jedyne) składnika majątkowego w postaci nieruchomości.

W ocenie Sądu twierdzenia tego świadka, że zawarcie z córką przedmiotowej umowy było jedynie konsekwencją niepoprawnych stosunków istniejących pomiędzy małżonkami P. oraz chęcią pozbawienia praw do tego majątku

pozamałżeńskiego dziecka T. P. (1) nie zasługują na wiarę bowiem są gołosłowne, lakoniczne i sprzeczne z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w części, a mianowicie w zakresie w jakim powódka zaskarżyła opisaną w pozwie czynność prawną celem zaspokojenia przysługującej powódce wobec B. P. (1) wierzytelności stwierdzonej wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 22 maja 2012 roku, sygn. akt VIII GC 2221/11, zaopatrzonym następnie klauzulą wykonalności, mocą którego zasądzono na jej rzecz od B. P. (1) kwotę 11.696,29 zł z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym w wysokości 13% od dnia 6 października 2011 roku do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem możliwości zmiany stopy procentowej odsetek ustawowych oraz kwotę 3.002 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Jeżeli chodzi o pozostałe wierzytelności wskazane przez powódkę w niniejszej sprawie - to zauważyć należy, że powódka je zbyła (przełała) na rzecz innego podmiotu, nie jest więc w tym zakresie wierzycielem B. P. (1), a więc nie może celem ich zaspokojenia skorzystać z instytucji skargi pauliańskiej. Brak jej w tym zakresie po stronie powódki legitymacji procesowej czynnej.

Powódka jako wierzyciel, którego dłużnikiem jest jeden z małżonków, może żądać na podstawie art. 527 § 3 uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej przez obu małżonków i dotyczącej ich majątku wspólnego, gdy małżonek dłużnika nie wyraził zgody na zaciągnięcie zobowiązania w myśl art. 41 §. 1 k.r.o. (tak też Sąd Najwyższy w uchwale Sądu Najwyższego z 12 maja 2011 roku, III CZP 15/11, baza orzecznictwa www.sn.pl).

W myśl art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Przepis ten statuuje, zatem przesłanki żądania uznania czynności prawnej za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela, którymi są:

- dokonanie przez dłużnika ważnej czynności prawnej,
- pokrzywdzenie wierzyciela,
- uzyskanie przez osobę trzecią korzyści majątkowej,
- świadomość dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela,
- świadomość osoby trzeciej o pokrzywdzeniu wierzyciela lub też możliwość powzięcia takiej informacji przy zachowaniu przez dłużnika należytej staranności.

Podstawowym warunkiem skuteczności zaskarżenia czynności prawnej dłużnika jest, aby czynność ta była ważnie zawarta między dłużnikiem, a osobą trzecią, gdyż w przypadku braku takiej ważności czynność ta będzie mogła być zakwestionowana, czy to z powodu wad oświadczenia woli, czy to z powodu jej niezgodności z prawem, czy też zmierzania do obejścia prawa, bądź sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Każdorazowo jednak, w takiej sytuacji konstrukcja prawna skargi, opartej na przepisie art. 527 k.c., nie będzie miała zastosowania. W sprawie niniejszej ważność umowy objętej przedmiotowym postępowaniem zawartej pomiędzy małżonkami P. a pozwaną nie budził wątpliwości Sądu.

Co prawda sama powódka zakwestionowała ważność przedmiotowej umowy wskazując na jej możliwą niezgodność z zasadami współżycia społecznego i zmierzanie do obejścia prawa - biorąc pod uwagę deklarowany przez pozwaną i wynikający z zeznań świadka B. P. i zeznań pozwanej - cel jej zawarcia, to jednak należy stwierdzić, że brak jest wystarczających podstaw do takiej oceny. Niewątpliwie dziecko T. P. (2) urodzone z nieformalnego związku (tak samo zresztą jak i pozostałe jego dzieci) do chwili zawarcia przedmiotowej umowy nie posiadało żadnych praw do

przedmiotowej nieruchomości. T. P. (1) żyje i kwestia dziedziczenia po nim i kręgu jego spadkobierców jest sprawą przyszłości. Do chwili jego śmierci kwestii tych nie można oceniać i ustalać. Dokonanie przez niego rozporządzenia majątkiem: czy to w formie czynności prawnej między żyjącymi, czy to w drodze testamentu nie może być oceniane prawnie w kategoriach czy doszło do naruszenia dobra dziecka – jego ewentualnego spadkobiercy. Małżonkowie P. niewątpliwie byli władni dokonać rozporządzenia majątkiem wspólnym i okoliczność, że dokonali darowizny na rzecz jednego z ich dzieci, nie może być uznane za czynność prawną sprzeczną z zasadami współżycia społecznego, czy zmierzającą do obejścia prawa - a przez to nieważną.

Drugą przesłanką skuteczności skargi pauliańskiej jest działanie dłużnika zmierzające do pokrzywdzenia wierzyciela. Paragraf 2 wskazanego wyżej przepisu wskazuje, iż czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny, albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Istotnym jest, że oceny, czy dokonana czynność prawna krzywdzi, czy też nie, wierzyciela, dokonuje się nie według stanu z chwili dokonania czynności, lecz według stanu z chwili jej zaskarżenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 r., sygn. akt IIICKN 554/98 oraz z dnia 22 marca 2001 r., sygn. akt V CKN 280/00). Przez pojęcie „niewypłacalności dłużnika” należy rozumieć aktualny, tj. istniejący w chwili orzekania brak możliwości wywiązania z ciążących na dłużniku zobowiązań finansowych. Niewypłacalność oznacza, zatem taki stan w majątku dłużnika, kiedy egzekucja nie może przynieść zaspokojenia roszczenia wierzyciela, bądź gdy zaspokojenie można uzyskać dodatkowym, znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r., sygn. akt IV CKN 525/00). Dla spełnienia tej przesłanki konieczna jest, a jednocześnie również wystarczająca, świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzyciela w całości.

Należy podkreślić, że pokrzywdzenie wierzyciela nie musi być zamiarem dłużnika. Dla przyjęcia tej przesłanki wystarczy, bowiem aby dłużnik pokrzywdzenie to przewidywał w granicach ewentualności. Świadomość, co najmniej potencjalnego pokrzywdzenia musi, zatem istnieć w chwili dokonywania czynności prawnej. W tym miejscu należy wskazać,

że ustawodawca ustanowił w art. 529 k.c. domniemanie prawne, stanowiące ułatwienie dowodowe dla wierzyciela (powoda), w postaci domniemania działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela. Przepis ten stanowi, że w sytuacji, gdy w chwili dokonywania zaskarżonej czynności dłużnik był niewypłacalny (czyli nie spłacał długów) domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania określonej czynności. Powyższe domniemanie jest wzruszalne, jednakże ciężarem dowodu została tu obarczona strona pozwana, która winna ponad wszelką wątpliwość wykazać, iż dłużnik nie działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Obowiązkowi temu pozwana w niniejszym procesie nie podołała.

Z zebranych w sprawie dowodów wynika, że na skutek przedmiotowej darowizny B. P. (1) wyzbyła się najcenniejszego i jedyne go składnika majątkowego. W dacie jej zawierania niewątpliwie wiedziała o swoich długach wobec powodowej spółki, w tym o długu stwierdzonym wyrokiem Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, sygn. akt VIII GC 2221/11, który powstał w całości i stał się wymagalny przed dokonaniem przedmiotowej darowizny. Obecnie B. P. (1) nie posiada żadnego majątku i żadnych stałych dochodów i pozostaje na całkowitym utrzymaniu męża. Niewątpliwie więc ewentualna egzekucja skierowana przeciwko niej nie może przynieść zaspokojenia roszczenia wierzyciela. Niewątpliwie zatem B. P. (1) działała z pokrzywdzeniem wierzyciela – powodowej spółki i w dacie zawierania przedmiotowej umowy darowizny musiała mieć tego świadomość.

Dla porządku należy również wskazać, że także osoba trzecia powinna mieć świadomość, bądź też, przy zachowaniu należytej staranności, przynajmniej możliwość powzięcia informacji, czy działanie dłużnika ma na celu pokrzywdzenie wierzyciela. Przy czym kiedy osoba trzecia jest osobą będącą w bliskich stosunkach z dłużnikiem (jak w niniejszej sprawie) ustawodawca w art. 527 § 3 k.c. wprowadził kolejne domniemanie zgodnie, z którym przyjmuje się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

W tym miejscu jednak należy zwrócić uwagę na fakt,

że w przypadku, kiedy osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie (tak jak w niniejszej sprawie) - ustawodawca w art. 528 k.c. ustanowił normę, że wierzyciel może żądać uznania czynności prawnej za bezskuteczną nawet w sytuacji, gdy osoba ta nie wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, czy też wręcz przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o tym dowiedzieć. W takiej sytuacji charakter bezpłatności dokonanej czynności prawnej powoduje, że żadne inne dodatkowe przesłanki, oprócz świadomości pokrzywdzenia wierzyciela przez dłużnika nie są konieczne, aby czynność taką można było uznać, w stosunku do niego, za bezskuteczną.

Pozwana niewątpliwie na skutek przedmiotowej umowy darowizny uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie – w drodze nieodpłatnej czynności prawnej.

Uzyskanie przez osobę trzecią korzyści majątkowej jest kolejnym warunkiem, umożliwiającym zaskarżenie czynności prawnej dokonanej przez dłużnika. Korzyść ta może zostać osiągnięta bądź przez nabycie prawa majątkowego, bądź przez zwolnienie osoby trzeciej ze zobowiązania przysługującego dłużnikowi, skutkiem zaś jest każdorazowo zwiększenie się majątku osoby trzeciej, co z kolei pociąga za sobą umniejszenie majątku dłużnika.

Pozwana na skutek dokonania zaskarżonej czynności prawnej nabyła prawo własności nieruchomości, a zatem korzyść majątkową.

Podniesiony przez pozwaną zarzut, że nawet gdyby wierzyciel mógł prowadzić egzekucję ze wskazanej w pozwie nieruchomości, to i tak nie mógłby się z niej zaspokoić w żadnym stopniu, gdyż jest ona obciążona hipoteką umowną kaucyjną w wysokości 637,500 zł na rzecz (...) Bank (...) SA Oddział w Polsce pozostaje gołosłowny. Oczywiście ma rację pozwana, że w takim przypadku wierzyciel hipoteczny miałby pierwszeństwo w egzekucji przed wierzycielem legitymującym się tytułem wykonawczym w postaci wyroków sądowych. Nie zostało jednak wykazane, że wysokość długu zabezpieczonego hipoteką przewyższa wartość rynkową przedmiotowej nieruchomości. To twierdzenie pozwanej pozostaje całkowicie gołosłowne. Nie została wykazana przez pozwaną wartość rynkowa przedmiotowej nieruchomości.

Dodatkowo z dokonanych przez Sąd ustaleń wynika, że kredyt zabezpieczony hipoteką obciążającą przedmiotową nieruchomość jest na bieżąco spłacany, a więc nie został postawiony w stan wymagalności. Na skutek powyższego, a także na skutek spadku kursu CHF w stosunku do złotego od grudnia 2015 roku o około 10% - wartość pozostałego do spłaty kapitału kredytu niewątpliwie musiała istotnie zmaleć w okresie od 29 grudnia 2015 roku do chwili obecnej, z pewnością do kwoty poniżej 500.000 zł (w przeliczeniu wartości kredytu w CHF na złote). Dodatkowo to osłabia wiarygodność twierdzenia pozwanej, że wierzyciel nie byłby w stanie zaspokoić się nawet w części z prowadzonej egzekucji w stosunku do przedmiotowej nieruchomości położonej na przedmieściach dużego miasta wojewódzkiego i zabudowanej piętrowym budynkiem mieszkalnym - zwłaszcza biorąc pod uwagę wysokość przysługującej powódce wobec B. P. (1) wierzytelności.

Przy ustalonym w sprawie niniejszej stanie faktycznym istnienie przesłanek wymienionych w cytowanych przepisach nie może budzić i w ocenie Sądu nie budzi wątpliwości tym bardziej, że w niniejszej sprawie mają zastosowanie wskazane wyżej domniemanie prawne wskazane w art. 529 k.c. oraz zastosowanie ma dyspozycja przepisu art. 528 k.c.

Podnoszone przez pozwaną zarzuty – poza zarzutem o braku legitymacji czynnej powódki w niniejszej sprawie, który w części został uwzględniony, a co zostało już wskazane na wstępie tej części uzasadnienia – nie zasługują na uwzględnienie.

W realiach niniejszej sprawy nie budzi także wątpliwości fakt,

że przedmiotowa czynność prawna dokonana została z pokrzywdzeniem wierzyciela, skoro w jej wyniku dłużnik B. P. (1) stała się niewypłacalna

w stopniu wyższym niż przed zawarciem tej umowy. Należy wskazać, że B. P. (1), zawierając z pozwaną przedmiotową umowę wyzbyła się tym samym jedyne istotnego składnika majątku, do którego posiadała tytuł prawny. Niewątpliwie musiała mieć ona tego świadomość jak i świadomość istnienia wierzytelności, której Sąd udzielił ochrony w niniejszym procesie. Okolicznością udowodnioną zeznaniami świadka B. P. (1) jest to, że B. P. (1) - dłużniczka powodowej spółki nie zapłaciła swoich długów wynikających ze wskazanych przez powódkę orzeczeń sądowych. Jak to już zostało omówione – kwestia obciążenia przedmiotowej nieruchomości hipoteką nie przesądza o braku możliwości zaspokojenia się powódki z przedmiotowej nieruchomości w toku egzekucji.

W związku z powyższym Sąd uznał, iż spełnione zostały ustawowe przesłanki uznania przedmiotowej umowy darowizny za bezskuteczną w stosunku do powódki - w zakresie wskazanym w wyroku.

W związku z powyższym Sąd orzekł jak w punkcie I i II wyroku.

Orzeczenie o kosztach procesu w punkcie III wyroku oparte zostało na dyspozycji przepisu art. 100 k.p.c.

Powódka, domagając się udzielenia jej ochrony ze skargi pauliańskiej wskazała trzy wierzytelności w łącznej wysokości 100.939,01, wygrała proces w zakresie kwoty 14.700,29 zł - czyli w około 15%.

Powódka poniosła w niniejszej sprawie celowe koszty procesu w łącznej kwocie 7.494 zł (3.617 zł to koszty związane z zastępstwem procesowym i 3.877 zł to poniesiona przez powódkę opłata od pozwu).

Pozwana poniosła łącznie celowe koszty procesu w wysokości 5.5447 zł (3.617 zł to koszty związane z zastępstwem procesowym w procesie przed Sądem I instancji, 30 zł to opłata od zażalenia i 1.800 zł to koszty związane z zastępstwem procesowym w postępowaniu zażaleniowym przed Sądem II instancji – Sądem Apelacyjnym w Lublinie).

Łącznie obie strony poniosły więc celowe koszty procesu w kwocie 12.941 zł.

Powódka powinna ponieść te koszty w 85% czyli w zakresie kwoty 10.999,85 zł, a zatem przy uwzględnieniu wysokości kosztów przez nią poniesionych (7.494 zł), pozostaje do zasądzenia od niej na rzecz pozwanej kwota 3.505,85 zł.

Wysokość wynagrodzenia pełnomocników stron ustalono w oparciu o normy przepisane, wynikające z przepisów wykonawczych - § 6 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

Nieuiszczone w sprawie koszty sądowe zostały przejęte na rachunek Skarbu Państwa. Powyższe rozstrzygnięcie o kosztach sądowych, zawarte w punkcie IV wyroku, znajduje oparcie w dyspozycji przepisu art. 113 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku – o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 300).

Z tych wszystkich względów i w oparciu o wskazane przepisy Sąd orzekł jak w wyroku.